

Motion

Skövde den 15 januari 2011

Värna aktiva militära förbands museer

Alliansregeringen har genomfört en betydande förändring av den svenska försvarspolitiken. Försvarsmaktens organisation har, liksom andra försvarsanknutna myndigheter och verksamheter, genomgått en historiskt omfattande modernisering och förändring i stort och i smått. Vid ett sådant epokskifte är det viktigt att ta med sig det bästa av arv och tradition och föra vidare i den nya verksamheten. Upprätthållande och vård av arv och traditioner bidrar till identifikation och förbandsanda. Förbandsandans betydelse för god moral och hög stridseffekt är vederlagd.

Avveckling av förbandsmuseer

I Sverige har under de senaste decennierna ett stort antal militära förband avvecklats. Flera av dem räknar sitt ursprung tillbaka till 1600-talet. Deras fanor och traditioner har överförts till kvarvarande förband att värna, vårda och föra vidare.

Vid huvuddelen av de svenska förbanden har det funnits ett museum, som har syftat till att bevara och visa föremål och minnen från en svunnen tid och berätta om förbandets historia för anställda, värnpliktiga och allmänheten. Museerna har tills alldeles nyligen varit en del av förbandet. Verksamheten har bedrivits i Försvarsmaktens lokaler och av myndigheten avlönad personal. På orter där den militära verksamheten nedlagts, har museerna i regel också avvecklats. Delar av dess samlingar har överförts till museer med annan huvudman, men huvuddelen av föremålen har sänts till Armémuseum för fortsatt förvaring.

Statligt finansierat försvar i förvar

Sedan ingången av 2010 ansvarar myndigheterna Statens försvarshistoriska museer (SFHM) och Statens maritima museer (SMM) för de försvarsanknutna museerna. Myndigheterna stödjer nätverket Sveriges Militärhistoriska arv (SMHA), i vilket 25 statliga eller statligt stödda museer ingår. Tyngdpunkten ligger här på att åskådliggöra Sveriges försvarsansträngningar under det kalla kriget. Därmed återfinns bland annat Victoriafortet i Vuollerim, Skansen Klintaberg i Jämtland, Kalixlinjen, Gränsförsvarsmuseet i Abisko, Hemsö fästning i Härnösand och ett krigsflygfält i Brattforsheden på listan över de statligt understödda museerna.

På listan finns också ett antal museer som kan anses ha någon slags koppling till de idag aktiva förbanden ibland annat Boden, Enköping, Halmstad och Skövde.

Hemsö fästning är uttjänt och omodern. Dess bevarande är betydelsefullt som påminnelse om det kalla krigets fasta kustförsvar.

Förbanden ibland annat Skövde garnison är alljämt aktiva. I dess museum bevaras minnen från slagfälten i 30-åriga kriget på 1600-talet, 1700-talets ryska krig, Napoleonkrigen på 1800-talet samt beredskapsperioderna och det kalla krigets försvarsförberedelser under 1900-talet. Men också minnen om insatserna på bland annat Balkan, i Liberia och Afghanistan under de senaste åren. Förbanden lever och verkar! Det är skillnad på försvar i förvar och försvar i verksamhet! Nu blandar staten färsk och torkad frukt i en och samma korg!

Statligt ansvar med kommunal finansiering

Driften av till exempel Skövde garnisonsmuseum är idag inte en rent statlig angelägenhet, trots att det bevarar föremål från och åskådliggör verksamheten vid två i högsta grad aktiva förband. Museipersonalen, som tidigare lydde under och avlönades av chefen för Skaraborgs regemente, är idag avlönad av kulturförvaltningen i Skövde kommun. Statens åtagande innebär en finansiering av ca 55 % av verksamheten. Övriga kostnader har övervältrats på förbandets värdkommun.

Återför museerna till förbanden

Det är orimligt att, som nu, jämställa all militär kultur och alla militäranknutna museer. De fyller olika syften och behov. Ett museum tillhörande ett aktivt förband måste ses som en komponent i arbetet med att utveckla den oerhört viktiga förbandsandan. Det måste också betraktas som en länk mellan regementet och den civila allmänheten. En länk syftande till att bringa kunskap om den militära verksamheten, som numera är starkt koncentrerad till fåtalet orter. Därför fyller museet också en funktion i informations- och rekryteringsverksamheten, som fått en avsevärt större betydelse i och med övergången från värnplikts- till yrkesförsvaret. Därmed ska de aktiva förbandens museer vara en angelägenhet för myndigheten Försvarsmakten att upprätthålla, utveckla och finansiera.

Staten ska ha inte samma givna ansvar för all militäranknuten kulturverksamhet. Det går till exempel inte att hävda att staten har något ansvar för museer kopplade till nedlagda förband, om de inte kan uppvisa innehåll och verksamhet av nationellt intresse.

Jag yrkar

att Moderaterna verkar för att återföra ansvaret för museer kopplade till aktiva, militära förband till Försvarsmakten,

att Moderaterna i Skaraborg antar motionen som sin egen och sänder den vidare till partistämman,

att motionen utan dröjsmål sänds till försvars- och kulturdepartementen, samt

att motionen utan dröjsmål sänds till Moderaternas försvars- och kulturkommittéer i riksdagen.

Anders G Johansson,
Moderaterna i Skövde kommun